

# SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kraljeva ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan . . . K 300—  
polletno . . . . . „ 150—  
3 mesečno . . . . . „ 75—  
1 . . . . . „ 25—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno . . . . . K 420—  
polletno . . . . . „ 210—  
3 mesečno . . . . . „ 105—  
1 . . . . . „ 35—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

Univ. prof. dr. Rado Kušej:

## Verska vzgoja dece.

V ustavnem načrtu dr. Smodla-ke najdemo v členu 27. to-le do-ložbo:

Nastava je slobodna, v koliko ne prestupa zakona.

Osnovno je školovanje za sve državljane brezplačno i obavezno u Narodnim školama.

V tim školama daje se deci ver-ska obuka prema želji roditelja. Verska obuka stoji pod nadzorom odnosne crkvene ili verozakonske vlasti, a daje se deci svake vere napose. Sav je ostali nauk zajednički i jednak za deco svih vera.

Navajamo to iz razloga, da ugo-tovim, da je tukaj vprašanje verske-ga pouka v šoli s stališča verske svobode pravilno rešeno.

Država se ima odločiti, ali naj bo verski pouk za šolsko mladino obvezen ali ne. Ako ga proglasi za obveznega, potem mora vsa deca državljansov naše kraljevine pripa-dati enemu izmed veroizpovedanj, ki so od države priznana. Dece brez konfesije bi pri nas ne poznali in proste (bekenntnisfreie) šole bi bile nemogoče. Stariši-brezverci in sta-riši vseh od države nepriznanih ve-roizpovedanj bi bili prisiljeni za svo-je otroke poskrbeti sprejem v cer-kev ali versko družbo, ki jo država prizna. Ker mora država v danem slučaju upoštevanje svojih zakonov tudi izsiliti, bi se sankcioniral s tem zopet prisilni krst in stariši bi morali pod kaznijo izvršiti na svojem otroku versko dejanje, to-rej nekaj, glede česar ustava vsako silo izrecno izključuje.

Toda ali ni prizadet tudi držav-ni interes na tem, da se deca versko vzgaja? Kdo nam more dandanes, ob splošno zrahljani morali, ko se namenoma in sistematično izpodko-pava ugled vsake avtoritete, nado-mestiti to, kar naj se doseže poseb-no s krščanskim poukom pri mladini? Ali ni upravičena bojazen, da se bodo vsi, ki so nezadovoljni z obstoječimi razmerami in današnjim družabnim redom, poslužili verske svobode v škodo državi in skup-nosti?

Vse to je gotovo uvaževanja vredno, vendar pa ne more služiti za opravičbo, da se na ta način ustav-no zanjajčena pravica verske svobode zopet pogazi. Paritetna država je ravno tako katoliška kakor pravoslavna ali muslimanska ali brez-verska. Čeprav ona urejuje šolski pouk in vzdržuje šolstvo, vendar

vzgoje mladine v celotnem obsegu še ni vzela v zakup. Vzgoja je in bo ostala, dokler bomo imeli zakon in rodbino, delo roditeljev. Zato naj tu-di ti o njej odločajo, kar jim prepu-stimo tem ložje, ker nas vsakdanja skušnja uči, da otrok pokvarjenih starišev tudi najboljši verski pouk v šoli ne bo rešil, ker domači vpliv vedno nadkriljuje šolskega.

Sicer bosta pa, razen morda v delavskih centrih, konservativna človeška mrav in pozitivno versko prepričanje ogromne večine našega prebivalstva skrbela za to, da se glede verske vzgoje otrok vsled verske svobode ne bo dosti spreme-nilo. To kar bo odpadlo, za cerkev ne bo pomenilo izgube, ker bi bilo prej ali slej itak iz njenih vrst izginilo. Cerkev od poslikristjanov nikdar ni imela haska. Njeni uspehi bodo veljali tem več, čim bolj bodo za-snovani na resničnem prepričanju. Možnost, da se s stališčem države sprijazni, je za cerkev tem večja, ker ustava daje tudi njej popolno svobodo, da vpliva na svoje člane z vsemi dopustnimi sredstvi, naj ne zanemarija verskih dolžnosti, med katere spada v prvi vrsti tudi ver-ska vzgoja otrok. Država ne omalo-važuje ne verske vzgoje dece, ne posameznih cerkva, ako odklanja obligatoričen verski pouk; ona s tem le priznava zvestost do ustave in prepušča cerkvam in verskim družbam, naj uveljavijo svoj vpliv na vzgojo in pouk v lastnem delokrogu.

Pridemo do zaključka, da bi bil obvezen verski pouk v šolah v na-sprotju z versko svobodo in da ga paritetna država ne more in ne sme uzakoniti. Zaradi neobveznosti ver-skega pouka so dopustne tudi šole, v kojih učnem načrtu se ta predmet sploh ne nahaja (proste šole). Na vseh drugih šolah pa je veronauk, čeprav le neobvezno, predmet obče vzgoje in naobrazbe. Ali in kako dolgo naj ga posamezni učenec ob-iskuje, ali naj se ta udeležuje ver-skih dejanj in cerkvenih slovesnosti, je odvisno od izjave tistih, ki imajo odločati o njegovi verski vzgoji. Navadno so to zakonski stariši ali nezakonska mati v sporazumu z va-ruhom ali pa tudi druge osebe, ka-terim gre pravica do vzgoje ali po zakonu ali pa jim je poverjena od oblasti. Brez dvoma bo morala glede varovancev ob potrebi sood-ločati tudi varstvena oblast, ker je

smatrati versko pripadnost in ver-sko vzgojo za važno zadevo. Oče in varuh smeta uporabljati svojo oblast seveda tudi v prid verskemu pouku in izpolnjevanju verskih dolž-nosti. Vsaka sila namram učencu s strani šolskega vodstva pa bi bila nedopustna, razen če bi se izvajala v sporazumu z očetom ali varuhom.

Vse to sledi že iz načela verske svobode samega, in bi moralo veljati tudi tedaj, če bi ustava glede obveznosti verskega pouka v šolah ne imela jasne določbe. A vendar bi v tem slučaju z vneto zastopana trditev, da verska vzgoja dece ni v nasprotju z versko svobodo in mor-da tudi sklicevanje na sedaj še pri nas veljavno pravo in na koristi drž-ave, lahko zbegale javno mnenje in izzvale nove boje v državnem za-stopstvu, kar naj se na vsak način prepreči in vprašanje reši dokončno že v ustavi.

Verska pripadnost dece je v se-danjem v Sloveniji in Dalmaciji ve-lijavno pravu zakonito določena. Le pri otrocih iz mešovitih zakonov se lahko uravna po dogovoru, sklenje-

nem med stariši, ki so pa pri tem vezani na veroizpovedanje ali očeta ali matere.

S stališča doslednega izvajanja načela verske svobode te določbe v bodočnosti niso vzdržljive. O verski pripadnosti dece bodo imeli odločati oni, ki jim gre pravica do vzgoje. Stariši naj se smejo glede veroizpove-danja svojih otrok tudi pogoditi med seboj v obliki notarskega pisma, toda le tako dolgo dokler otroci še ne pripadajo nobenemu zakonito priznani veroizpovedanju in še niso dosegli verske dorastlosti. Veljavni sprejem otroka v zakonito priznano vero pa naj ostane nespremenljiv dotlej, da si bo ta lahko sam izvolil vero, ki odgovarja najbolj njegove-mu prepričanju. Na ta način bi do-bila vera dece nekaj stalnosti in bi se zabranilo, da bi motivi, ki vodijo stariše do prestopa in ki morda ni-so vedno najčistejši, učinkovali tudi na otroke. Pri izbiri veroizpovedanja za otroke bi seveda odločala prosta volja poklicanih oseb, ki bi se sme-le na podlagi ustave odločiti tudi za brezverstvo.

Družba torej ni še končala s svojim delom, narobe, ravno z vso silo ga mora nadaljevati in bi si mo-rala breme še povečati.

Morala, ali kako?

Že za vzdrževanje obstoječih zavodov in ustanov ji nedostaja sredstev. Proračun za prvo polletje 1921 izkazuje K 450.000 primani-klaja. Ta primankljaj se bode moral pokriti od izkuničkov prodanih po-sesest, med katerimi se nahajajo tudi taka v neodrešeni domovini.

Ali naj naše zavedno občinstvo kaj takega dopusti? Od našega spo-znanja in od hitre pomoči je odvis-no, da se bode ta zelo nevarna operacija preprečila. Družbini prija-telji in podružnice morajo preprečiti, da se družba na ta način reši iz svo-jega finančnega položaja. Preprečilo lahko; v njihovih rokah leži usoda Družbe.

Od nekdanjega ogroženega ozemlja, kjer je družba svoje delo vršila, je v glavnem rešena samo štajerska narodna meja. To je samo ena četrtina ogroženega pasu. Ali še tukaj mora Družba svoje delo vršiti dalje. Tri četrtine ogroženega pasu pa ležijo pod tujevo neto, ki svojo moč izrablja v še veliko hujši meri kot svoj čas. In v še veliko večji meri bi morala Družba dobi-vati prispevkov od vseh strani, če hoče dosledno vršiti svoje sveto delo. Pomoč Ciril Metodovi Družbi!

## Politične vesti.

— Politični klub JDS ima odhoro-vo sejo v petek dne 14. januarja zvečer ob polšesti uri v tajništvu JDS, Na-radni dom. Odborniki naj se blagovo-lijo seje zanesljivo vdeležiti.

— Kdaj bo potrpljenje konec, V Hrvatski ki jo imajo gospodarsko de-janski v rokah židje, je postalo protidržavno rovanje takorekoč moderno. Vse zabavlja in psuje, vse napada dr-žavo in nastopa proti Srbom, češ da ho-čejo politično in gospodarsko podjar-miti uboge Hrvate. Pri tem pa se ti hr-vatski »patrijoti« ne zavedajo, da tiče globoko v jarnu raznih tujih sil, ki delujejo na to, da bi razbili Jugosla-vijo, in čisto nič ne čutijo težkih go-spodarskih verig, v katere so jih vkljo-nili židovski kapitalisti, katere seveda ti »velerodoljubci« smatrajo za najpo-štenejše Hrvate — die puro sangue. Na čelu teh protidržavnih in prevrat-nih življenj korakajo seveda poedini li-sti. Med njimi zavzema prvo mesto »Hr-vatski list« v Osijeku, ki ga urejuje znani Korubin Segvič. Da se vidi, ka-ko daleč so poedini Hrvati zagazili v svojem, naravnost bajeslovnem žovi-nizmu in v svoji brezumni mržnji pro-ti državi in Srbom, navajamo tale izva-

Naposled smo šli v atelier. O, kakšna čudesa so bila tu! Ko sem vi-del dela iz mavca in mramorja, vse bronce in cel gozd kipov v različnih lepih položajih, sem se jedva še upal dihati. Polagoma se je navadilo mole oko, in šel sem od predmeta do pred-meta. Sedaj sem začel razločevati ter prodirati v podrobnosti. Smeh-ljal sem se tem soham, ki jim je pravi-lna razdelitev luči pomogla do po-sebne veljave.

Gospod Riez se je vedel, kakor da ima svojega tovariša pred seboj ter mi je obrnil nekatere figure na njihovih podstavkih. Menil sem naj-prej, da se mi posmehuje, a to ni bilo res; opazoval me je.

»Povejte, kaj vam tukaj najbolj ugaja?« me je vprašal naposled.

»Tole,« sem odgovoril brez obo-tavljavanja ter pokazal na bronasto soho.

»In zakaj vam je prav to najbolj všeč?«

»Ker se mi zdi ta mož iako lep in ker tako dobro razumem, kaj dela.«

»No, kaj pa dela?«

»Bori se.«

»S kom?«

»Z drugim človekom, ki ga uga-nem po tem tukaj.«

Inž. J. Mackovšek:

## Pomoč Družbi sv. Cirila in Metoda?

Družba je v nevarnosti, o tem ni nikakega dvoma. Njeni redni do-hodki niso več v nikakem soraz-me-rju z njenimi izdatki.

Kje so časi, ko je Družba vzdr-ževala svoje vrvice in šole s svojimi rednimi dohodki. Požrtovovalnost je bila velika v vseh delih Slovenije. Vsakdo je prispeval z nekim po-nosom bodisi članovno ali v nabiral-nik ali pri zbirkah. Vsakdo se je pri tem čutil nekega revolucionarja na-pram takratni državni upravi, ki je s svojim mlačnim obnašanjem na-pram našemu šolstvu ravno povzro-čila, da se je Družba ustanovila. V tem svojem kljubovanju napram takratnemu sistemu so cirilmetodski delali za Družbine šole, in sicer z lepimi uspehi. Kljubovanje je Druž-bo poživilo, kljubovanje jo je na-pravilo veliko.

Dosegli smo svojo neodvisnost in kljubovanja ne more biti več v naši novi domovini. Kljubovanja je konec in to tudi Družba čuti. Njeni dohodki padajo, zanimanje za njo gineva.

Je-li ta indiferentnost napram Družbi opravičena, je pa drugo vprašanje.

So-li naše težnje povsod zna-govito prodrle? Ali nimamo nikjer in nikomur več kljubovati?

proglasili za mnogo pametnejšega. Videl sem že trenotek pred seboj, ko vzame lastnik zopet škatico na-zaj in spravi vanjo svoja peresa. Mrtveci imajo vsekar prav, da se dajo urno pokopati.

Nagrobni spomenik, približno osem palcev visok, je predstavil okroglo stebrišče z dorskimi steb-rički. Na sredi je stal nekak oltar in na njem razbita žara, od katere te v težkih gubah padalo ogrinjala. Okoli krone stebrišča se je vil latin-ski rek, ki sem ga pa pozabil.

Lastnik ščinkavca je bil Kon-stantin Riez, ki me je nekoč pred vsem razredom branil. Povedal je vso dogodbo svojemu očetu, takrat slovitemu kinariu, ki je hotel videti nenavadni spomenik. Moister je na-šel v njem naravno čustvo za umet-nost in je ponovil prorokbo, ki jo je bil izrekel lončar, toda z avtoriteto slovečega umetnika. Poklical me je k sebi, mi želel srečo ter me obenem izpraševal po mojem okusu; zanimal se je, kakšno pot življenja mi je iz-brala moja obitelj.

Moja mati ni imela nikakega določenega načrta. Razumtega smo bili brez premoženja, in hotel sem delati, da bi mogel živeti. Ali beseda »delati« je bila v mojem duhu precej

nejasna. Kakšnega dela bi se lotil? Kakor vsi otroci, sem mislil tudi jaz, da si je treba samo želeli dela, pa ga dobiš.

»Tako bi pač moralo biti,« je dejal gospod Riez, »ampak ni tako. Prosite svojo mater, da vam dovoli prebiti nedeljo s Konstantinom pri meni! Povedem vaju potem oba na-zaj v zavod.«

Naslednje nedelje ob 9. zjutrai sva bila pri Riezevih. Gospod Riez je bil že dolgo udovec. Razum mojega šolskega tovariša Konstantina je imel iz svojega zakona še šestnaist-letno hčer, iako leno dekle, ki je na-stopala kakor mlada dama in je bila do mene zelo ljubezna in pozorna. Bila je izredno živahna, in vsako-krat, kadar se je smejala, sem videl njene porcelanaste zobke in njena črešnjevordeča dlesna. Največjo po-zornost pa je vzbujal njen lastni nakit iz zlatnikov, kakršnega nosijo alger-ske ženske, ki jim je bila tudi v tipu slična.

Umetnikova hiša se je zelo raz-likovala od našega malega stanova-nja v Rue de la Grange Batelière. Široko sem odprl svoje oči, in gos-pod Riez ter njegova otroka sta se veselila mojega občudovanja.

5

Aleksander Dumas, sin:

## Kiparjeva pravda.

Roman.

(Dalje.)

Če je kazal zavod napram meni skoraj le sovražnost, je nutil na dru-gi strani zopet znake tiste neodločne ljubezni, ki je ni dobro označiti in ki v letih, ko začenja človek čutiti po-trebo ljubiti, še koleba med ljubez-nijo in priateljstvom.

Ko sem zvedel o Andrejevi smrti, sem občutil odkritosrčen kes. Ali ga nisem udaril po obrazu, ali ni po moji krivdi izgubil svoje krvi? Morda bi bila prav tista kri zadoščala in mu rešila življenje, saj je umrl zaradi malokrvnosti.

Zaupal sem svoj strah abbéju Olettu. Ta pa me je pomiril. Toda med molitvami, ki sem jih pošiljal v nebo, jih je bilo precej za mojega prvega sovražnika, čegar dušo sem imel vbodoče srečati še enkrat: za-kaj njegova duša je bila, ki sem jo našel kasneje pri nekem mnogo zlob-nejšem sovražniku ali prav za prav pri mnogo zlobnejši sovražnici.

Z odkritosrčno radostjo sem sprejel obhailo. Pred njim se je iz-vršila splošna sprava; le pod tem pogojem so nam dali odvezo. Zato-rej smo se obili vsi, saj smo morali k obhailu.

Obenem z nami je šlo k obhailu več dekliških penzionatov. Neka-teri izmed mojih tovarišev so metali listke pod njih stole, — dva ali trije pa so se spakovali in pljunili hostijo na tla...

IV.

Povedati hočem sedaj, kako je slučaj odločil moj poklic. Tovarišu je poginil dreširan ščinkavec, ki ga je ves zavod rad imel zaradi njegove živahnosti. Vladala je splošna žalost, ko je ležal mali pevec mrtve v klet-ki, in sklenili smo, da mu postavimo nagrobnik, ki naj bi ga izvršil jaz. Iz škatice smo napravili mrtvecu rakev. Moj vrt pa naj bi bil pokopa-lišče.

Spravil sem se na delo ter sem naredil več načrtov, a nobeden iz-med njih ni našel splošnega prizna-nja. Končno je vendar eden ugaial vsem. Bil je tudi že skrajni čas, kajti že je zamiralo zanimanje za pokoi-nika. Izšlo so karikature nani, v gai-bico pa so vtaknili vrabca, ki so ga

Janja »Hrvatskega lista«, ki se nanašajo na sedanjo vladno krizo: »Iz postopanja Pašića in tovarišev se mora naučiti, da je treba postopati z balkansko gospodo z največjim nezaupanjem. Pašić se je v svoji visoki starosti predrznil pogaziti temeljna načela krške pogodbe, ki jo je podpisal v imenu srbske vlade in v imenu svoje stranke, ki ga je postavila na čelo. Drašković in tovariši se ne sramujejo danes pobijati ono, kar so se dogovorili v ženevski konferenci. Pribičević ruši sklepe hrvatskega sabora, ki jih je sam predlagal in zagovarjal. Iz tega sledi, da se moramo z rokami in nogami boriti proti nezvestobi in feloniji. O kakšnem izmenjenju in sporazumu ne more biti govora. Hrvat čuti danes, da je padel pod sovražni jarem. Tu ne more biti več govora niti o bratstvu, niti o prijateljstvu. O kakšnih pogajanjih se ne more govoriti, čim je ugotovljeno, da je eden izmed pogodbinih sodelavcev besedo. Nas to njihovo postopanje more samo vzpodbujati k vztrajnosti. Oni so strmo zagovarjali narodno jedinstvo, ki ne more več obstajati, a ako ne obstoji jedinstvo naroda, ne more obstajati niti jedinstvo države.« — Smo za svobodo tiska, toda samo do gotove meje. Ta tiskovna svoboda pa ne sme biti taka, da bi se smelo svobodno pisati tudi proti državi in ji izpodkopavati njene temelje. Zato menimo, da je še skrajni čas, da nastopi državna oblast proti listom, katerih edini cilj in smoter je, da razruši našo državo. Menimo, da je državna oblast že dovolj dolgo mirno prenašala in trpela podzemno rovarenje raznih listov, ki so nesporno v tuji službi. Sedaj je zadnji čas, da udari z jekleno pestjo v to gadje gnezdo in napravi konec protidržavni propagandi in če tudi ona nosi »narodno hrvatsko« krinko.

— Seja demokratskega kluba. Beograd, 12. januarja. Včeraj ob 1. popoldne je imel demokratski klub sejo, ki je bila jako dobro obiskana. Na seji se je prečitalo pismo ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja, v katerem ta podaja vsled bolezni in starosti ostavko. Župan dr. Ivan Tavčar se je v tem pismu v lepih besedah zahvalil demokratskemu klubu in poslancem za gostoljubno sprejem v Beogradu. Pismo g. župana se je vzelo na znanje. — Predsednik Davidović je nato poročal o političnih dogodkih, ki so se izvršili med prazniki in kako se je sestavila vlada. Naznanil je, da bodo v vlado vstopili tudi zemljoradniki, kar je izkazalo splošno odobravanje. Nato se je razpravljalo o strogi odredbi, ki so se izdale proti komunistom. Notranji minister Milorad Drašković se vsled bolezni ni mogel udeležiti seje, pa je sporočil, da bo na eventualna vprašanja odgovoril na prihodnji seji kluba. Nato se je seja kluba odgodila na jutri po seji konstituant.

— Redakcija prestolnega govora. Beograd, 12. januarja. Danes ob 3. popoldne se vrši seja ministrskega sveta, na kateri se bo izdelala definitivna redakcija prestolnega govora. Kakor se izve, bo prestolni govor kratek in jedrnat. Izdelan bo v obliki pozdrava konstituenti in v bo njem povdarjena suvereniteta konstituant.

— Memorandum komunistov ustavotvornim skupščini. Beograd, 12. januarja. Komunistični voditelji Marković, Pavlovič in Filipović so naslovili na ustavotvorno skupščino memorandum, v katerem pravijo, da je vlada dr. Veselica izvršila z odredbami proti komunistom napad na delavsko gibanje. V memorandumu zahtevajo ponovno obelodanjenje dokumentov, ki so se kot obtežilni material zaplenili ob pričetku preganjanja delavstva. Veseliceva vlada tega ni storila, kar baje vzbujalo v delavskih krogih vtis, da je vlada hotela na vsak način povzročiti krvoprelitje ter na ta način ubiti delavsko gibanje. V memorandumu pravijo komunisti, da izgleda, kakor da bi vlada g. Pašića hotela podaljšati to politiko. Zahteva se, da se v skupščini vrši anketa in da se izvoli komisija, ki naj celo zadevo preišče ter nato poroča o uspehih preiskave v parlamentu. Anketa naj napravi konec terorju, ki se še danes izvršuje nad rudarji. Pašićeva vlada naj takoj suspendira vse odredbe o militarizaciji delavcev in železničarjev, ker sicer vodstvo stranke odklanja vsako odgovornost. Komunistična stranka se ne spušča v nikakva pogajanja z vlado, dokler so te nasilne odredbe v veljavi in se tudi ne bo udeleževala seji konstituant.

— Zborovanja posamnih klubov. Beograd, 12. januarja. Včeraj popoldne so imeli vsi parlamentarni klubi svoje seje. — V radikalnem klubu je ministrski predsednik Pašić podal poročilo o politični situaciji in možnosti vstopa zemljoradnikov v vlado. Podpredsednik kluba g. Stojan Protić je dementiral, da bi bil pisal kako pismo, v katerem bi se izjavil, da izstopa iz stranke, ugotovil pa je, da je sporočil predsedstvu parlamenta in strankinemu vodstvu, da vrača mandat kot narodni predstavnik. — V demokratskem klubu doslej še ni padla odločitev v vprašanju, kdo bo prevzel ministrstvo financ. Vedno več verjetnosti, da prevzame finančno ministrstvo profesor Kosta Kumanudi. — Zemljoradniški klub je razpravljal o odnosih stranke napram vladi ter o Pašićevem pozivu za vstop v vlado. Zemljoradniki so izdali za božič proglas, ki je vzbudil pri vseh strankah veliko nezadovoljstvo. — Klub komunistične stranke je razpravljal o korakih, ki naj jih stranka napravi proti vladnim odredbam ter je sklenil, da se komunisti ne udeležijo nekaj seji konstituant.

— Muslimani in agrarna reforma. Beograd, 12. januarja. Poročevalec »Pravde« je imel daljši razgovor z muslimanskim poslancom Korkutom, ki je izjavil glade agrarne reforme, da zahtevajo muslimani, da se zakupnina za posestva takoj izplača onim, ki so imeli vsled nasilnega izvajanja agrarne reforme največjo škodo.

— Načrt ustave razdeljen med poslance. Beograd, 12. januarja. Načrt ustave je dotikalen in se bo še danes razdelil med poslance. V načrtu je več manjših sprememb, tako n. pr. v vprašanju nasledstva. Ako bi kralj ostal brez moškega nasledstva, se določa, da ima kralj pravico sporazumno s parlamentom določiti naslednika. Za sprejem takega sklepa je veljavna v parlamentu navadna nadpolovična večina. V odsotnosti kralja ali pa njegove nesposobnosti se postavijo zanj trije namestniki. Manjše spremembe so izvršene tudi pri vprašanju avtonomije oblasti, ureditve finančnega, prosvetnega, poljedelskega in znanstvenega vprašanja.

— Mnenje o Radiću. Beograd, 12. januarja. Visok državnik se je izrazil v razgovoru z nekim novinarjem o Radiću takole: Z Radićem ne računamo. Naj napravi Radić, kar hoče, država bo tudi nadalje lahko izhajala brez njega. Če pa bo Radić prekorajil zakonite meje, potem bo vlada nastopila z vso strogostjo proti njemu.

— Vprašanje dež. predsedstva v Bosni. V bosanskih političnih krogih se mnogo govori o bivšem poslancu Jojkiću (radikalec), ki naj bi kandidiral za predsednika vlade v Sarajevu. — Socialna politika. »Jutarnji list« javlja iz Beograda: V ministrstvu za socialno politiko je bilo zborovanje, katerega so se med drugimi udeležili tudi ministri dr. Kukevec, pomočnik ministra Markić, Vitomir Korać in Nedeljko Divac. Razpravljalo se je o ukrepih, ki naj bi se podvzeli. Če delodajalci uporabljajo prisilne represalije proti delavcem. Nato se je razpravljalo o položaju rudarskih in transportnih delavcev. Posebna anketa bo na predlog socialno - demokratskega zastopnika proučevala položaj rudarjev in izdala sistem, po katerem bi se pomagalo delavcem.

## Telefonska in brzojavna poročila.

### VČERAŠNJA SEJA KONSTITUANTE. — STOJAN PROTIC ODLOŽIL MANDAT!

— d Beograd, 12. jan. Današnje sejo konstituant je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10.30. Navzoči so bili vsi poslanci razen komunistov in Radićevcev. Prečitajo se brzojavke iz Hrvatske, med njimi tudi brzojavka organizacije hrvatskih obrtnikov, v kateri se zahteva svoboda dela. Nato se čita odločitev uradnikov od služb, da morajo vršiti svoje poselske dolžnosti ter izjave o opciji. Veliko pozornost in vznemirjenje je izzvala objava tajništva, da je Stojan Protić odložil svoj mandat. Odgovoril dr. Tavčarja in Stojana Protića se izroče verifikacijskemu odboru. Skupščini se da na znanje, da se je dr. Slavko Milič odrekel mestu tretjega podpredsednika, ker je prevzel ministrstvo za pošto in brzojav. Nato se čita pozdravi konstituenti, med njimi pozdrav Jadranskega zbora in prebivalstva otoka Krka itd. Čitajo se tudi protesti proti Radićevim resolucijam. Nato pozove predsednik vse poslance, naj vstanejo raz sedežev in se v kratkem govoru spomnijo pokolnega finančnega ministra Koste Stojanovića. Nato se je seja prekinila. Naslednja seja bo v petek 14. t. m. z dnevnim redom: Prestolni govor.

### SEJA S PRESTOLNIM GOVOROM.

— d Zagreb, 12. jan. »Novosti« javljajo iz Beograda: Svečana seja konstituant v petek se prične ob desetih popoldne. Na sejo se pripenile regent Aleksander v četverovrščni ekvipaži. Spremljalo ga bo vse njegovo spremstvo in garda na konjih. Pri vstopu v konstituant ga pozdravi predsednik ustavotvorne skupščine dr. Ivan Ribar in v imenu vlade predsednik ministrskega sveta Nikola Pašić, nakar ga spremita v skupščinsko dvorano, kjer bo regentu dana beseda. da prečita prestolni govor.

### MINISTRSTVO V LIKVIDACIJI.

— d Beograd, 12. jan. Ministrstvo za prehrano je pričelo z likvidacijo. Priklonilo se bo ministrstvu za poljedelstvo.

### ZAPRISAGE POSLANCEV.

— d Zagreb, 11. jan. »Novosti« poročajo iz Beograda: Ministrska seja, na kateri se je definitivno redigiral tekst prestolnega govora, je odgodena do srede. — Zaradi praznovanja pravoslavnega novega leta se vrši zaprisežanje ostalih verifikiranih poslancev šele v soboto.

### Z OTOKA RABA.

— Zagreb, 12. jan. Iz Sofije javljajo, da so včeraj ob osmih italijanske redne čete po kratkem bombardiranju zavzele postojanke arditov na otoku Rabu. Misli se, da pridejo jugoslovenske oblasti že v soboto na Rab. Prebivalstvo pripravlja jugoslovenskim oblastem slijan sprejem.

### OBOŽEN ZARADI UMORA DUHOVNIKA.

— d Split, 12. jan. Davi je pred ojačenim senatom, ki nadomeštuje

— Jugoslav. akademiki napram konstituenti. Udruženje jugoslovenskih akademikov v Toulousu je poslalo predsedniku konstituent dr. Ribarju nastopno brzojavko: Izvolitev Vaše osebe za predsednika ustavotvorne skupščine in govor, ki ste ga imeli povodom otvoritve konstituent, sta nam ojačila naše nade v skorajšnjo in srednjo konsolidacijo naše države. Zahvaljujemo se Vam za hvalo, ki ste jo izrekli na tako plemeniti način srbski vojski. Živeli Srbi, Hrvati in Slovenci! Živel kralj Peter I. I. Živel regent prestolonaslednik Aleksander! Živel prvi predsednik ustavotvorne skupščine!

— Občinske volitve v Beogradu. Občinske volitve v Beogradu se bodo vršile 15. februarja. Glede volitev je sklenjen sporazum med radikali in demokraci.

— Težko nalogo za novega predsednika Zjedinenih držav. Ameriški listi obširno razpravljajo o težkih nalogah, ki čakajo Hardinga, novega predsednika Zjedinenih držav. Cela vrsta je teh težkih nalog, med najtežjimi pa je nova pogodba med Japonko in Ameriko. Stara pogodba poteče letos. Listi namigujejo, da treba z rokavicami obvladati japonski položaj, sicer bi se utegnili razviti zapletljivi, ki bi utegnili prinesli neljube dogodke. Težko je vprašanje glede Filipinskih otokov, glede Kube, Mehike, in vse polno je vprašanj napram Evropi, v katerih bo treba uveljaviti ameriško moč. Harding hoče potem vstvariti novo zvezo narodov. Ameriški listi pravijo, da je sedanja Zveza narodov organizirana na temelju nasilja, na temelju roparske razdelitve sveta med narode, katerim se je posrečilo, da so dobili nadoblast s pomočjo ameriškega denarja in ameriške krvi. Anglija, katero imenujejo staro nesramnico, ki se jej je posrečilo spraviti polovico sveta pod robstvo, se je zvezala s Francijo in ti dve hočejo zaslužiti vso Evropo. Amerika pa hoče tako urejeno zvezo, da bo prostora v njej za vse samostojne in suverene narode, da ne bo Zveza orožje imperializma kakor je sedanja v rokah angleških in francoskih imperialistov.

poroto, začela razprava proti duhovniku Donu Franu Jerkiću, ki je meseca aprila 1919 s sekuro ubil svojega tovariša Dona Jurjića. Obtoženec zanika krivdo.

### VESTI Z REKE.

— d Opatija, 12. jan. Italijanska komisija, ki naj shrani italijanski državni pripadajoči material v reškem pristanišču, je pričela svoje delo. Na Reki se postruje boj političnih strank za premoč.

### STAMBOLJSKI V ROMUNIJ.

— d Bukarešta, 11. jan. Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski je dospel semkar in je imel z zunanjim ministrom Take Jonescom daljši razgovor. Potem se je posvetoval z ministrskim predsednikom Avarescom ter izjavil, da stremi po tem, da se med obema državama ustvari lojalno priatelisko razmerje. Jutri bo Stambolijskega sprejel kralj. Pojutrišnjem odpotuje Stambolijski nazaj v Sofijo.

### ZOPET STAVKA V GRADCU.

— d Gradec, 12. jan. Oni nameščenci zveze poštinih nameščencev, ki ne spadajo pod določbo službene pragmatike, so po svojem sklepu na zborovanju danes ob osmihajstih pričeli stavkati.

### IZ AVSTRIJSKE ZBORNICE.

— d Dunaj, 12. jan. Na današnji seji narodnega sveta je skupščina vzela na znanje provizorični trgovinski dogovor z Romunijo in dogovor s kraljevstvom Srbom, Hrvatim in Sovencem glede provizorične ureditve obojestranskih trgovinskih odnosov. Zvezni kancelar dr. Mayr je naznanil, da pride predlog glede določitve cen kruha za tri skupine odjemalcev v naslednji seji v pretres. Zbornici je bila tudi predložena naredba, ki se peča z veržniki in navjalki cen.

### STAVKA POŠTARJEV V VARŠAVI.

— d Varšava, 12. jan. Del brzojavnih in telefonskih uradnikov je iz gmočnih vzrokov pričel stavkati. Vlada je je pozvala uradnike, naj se povrnejo v službe in zapretila, da bo takoj odpustila one, ki se pozivu ne odzovejo.

### ARETIRAN DRŽAVNI TAJNIK.

— d Budimpešta, 12. jan. Policija je danes aretirala bivšega državnega tajnika v Karolyjevem znanjem ministrstvu Evgena Bartha, ki je zapleten v izsiljevalni škandal. Bartha je z drugimi izvedel, da hoče Grünova veleprodajnika prodati zdravila in je, preteč z ovadbo, da gre za prepovedano kupčijo, izsilil od tvrde 440 tisoč kron. Zaprl so tudi njegove pomočnike.

### FRANCOSKI GLAS PROTI MADŽARSKI.

— d Pariz, 12. jan. Auguste Gauvain se peča v uvodnem članku lista »Journal des Debats« z monarhistič-

no restavracijo na Madžarskem, ki je nevarnost za vso Evropo. Med drugim piše Gauvain: Madžarska politika, ravno tako kakor bolgarska, ne bo nikoli soglašala s francosko. Njena tendenca gre za revizijo mirovnih pogodb in za oslabljenje današnje moči Francije ter za anulacijo uspehov zmage. Francija se ne sme držati izvajanj različnih misli, ki se z raznimi tendencami formirajo na Madžarskem, ampak naj raje obrne svojo pažnjo na to, da se sprijatelji z nasledstvenimi državami.

### TURSKO - GRŠKA VOJNA.

— d Atene, 12. januarja. Frontno poročilo z dne 10. t. m.: V odseku Brusca so naše čete napadle velike formacije kemalistov vzhodno od Enighioli, jih poglnele nazaj in jih zasledovale preko Nizaka. V odseku Ušak je bil sovražnik preganjan iz svojih postojank pri Ranasu in Sebasciku. Dalje prodirajo naše čete zadele ob sovražnika pri vrhovih Bazardjika. Sovražnik se umika in meče orožje od sebe.

— d Atene, 11. januarja. Po poročilih iz Male Azije, so kemalisti grško črto predrl na treh točkah in na levem grškem krilu zbrali znatno armado. Baje nameravajo pogrnati Grke na odsek Sinirne.

— d Carigrad, 10. jan. Grki so po manjših defenzivah 6. t. m. izvedli dva napada, in sicer v odseku Brusca proti Inegolu in v odseku Ušak proti Banarju; ob tem so zadeli na krepak odpor. V smeri proti Inegolu vzhodno od mesta so nekoliko napredovali. Proti Banarju niso prodrli dalje. Grški napadi so se pričeli z ofenzivnim namenom, toda ako ostane odpor Turkov defenziven, se bodo Grki bržkone omejili na krajne boje in odgodili odločilno veliko ofenzivo. Operacije vodi general Papulas iz Brusca.

### PRED SPLOŠNO STAVKO V NEMCIJI.

— d Berlin, 12. jan. Od 390.732 železniških uradnikov bivših pruskih, heških, saksoskih, oldenburških in meklenburških okrajev se jih je glasovanja glede stavke udeležilo 235.000. Kakor poroča državna strokovna organizacija železniških uradnikov, jih je 192.953, torej nad 60% glasovalo za stavko. Ko se bo doznal izid glasovanja na Bavarskem, Württemberskem in Badenskem, se bo znižalo število menda pod 50%.

### VOLK SE PRITOŽUJE NA JAGNJE.

— d Berlin, 12. januarja. Nemška mirovna delegacija je včeraj veleposlanski konferenci in pa zavezniškimi vladam izročila noto, v kateri se opozarja na neznosno razmere ob gorenje-železijski južni in vzhodni meji ter na teror Poljakov ter se izraža upanje, da bodo zavezniški pomagali kar najhitreje in najenergičneje. Nevarno stanje se more odpraviti samo z učinkovito zaporo južne in vzhodne meje in z uporabo prekega sode zoper plenilce in morilce.

### DRUGI KANAL MED SEVERNO IN JUŽNO AMERIKO.

— d Washington, 12. jan. Vojni minister Baker se je izrekel za zgrad-

bo druge vodne poti med Atlantskim in Tihim morjem, ker Panamski prekop v 15 letih ne bo zadostoval za promet.

### USTAJA V INDIJI.

— d Allahabad, 11. jan. Policija ne more udušiti upora, ki se je razširil pri Sultanpuru, 58 milj južno od Allahabada. Zapaljenih je mnogo hiš. Iz Lucknowa so pozvali čete na pomoč. Aretirali so 600 oseb. Kakor veli poznejše poročilo, obvladajo oblastva položaj.

### Iz naše kraljevine.

— Regentov povratek v Beograd. Dne 11. t. m. popoldne je odpotoval regent s posebnim vlakom iz Lillde preko Broda v Beograd. Spremljal ga je predsednik vlade dr. Srškić, orožniški poveljnik polkovnik Mitrovič in okrožni načelnik Mikolič. Na kolodvoru se je zbralo mnogo kmetov, da vidijo regenta.

— Prepovedani listi. Vse odloke ministrstva za notranje stvari je prepovedan vvoz in razpečevanje v naši državi komunističnega lista »Neue Blätter« z Dunaja ter brošur »Komunismus«, »Proletäre«, »Roter Staat« (Dunaj), »Sovjete« (Berlin), »Die Textilarbeiter in Sowjet-russland« (Berlin), ki so ekodivne interesom naše države in ki se tiskajo v Nemčiji in Avstriji ter razširjajo z namenom, povzročiti nered.

### Neodrešena domovina.

— Bodočnost Zadra neprestano premišljuje italijanski državnik. Senator Scialoja je v razgovoru s sodrudičnikom »Epoec« o Zadru izjavil: Malo jasna je situacija Zadra, ki bi mogel težko živeti, ako se ne dobi načina za vzdrževanje njegovih odnosov z Dalmacijo. Italija bo morala še iskati koncesij pri Jugoslaviji. Potem mislim, da naj bi Italija ustanovila v Zadru dobre učne zavode, ki bi postali intelektualno središče Dalmacije. V veliko zadržko je prišla Italija z Zadrom. Toliko kričanja in navdušenja, sedaj, ko je Zader italijanski pa spraševanje, kako pa bo živel ta italijanski Zader? In vsi odgovori menijo, da ga bo morala vzdrževati Jugoslavija. Scialoja zahteva celo novih koncesij za Zader v škodo Dalmacije. Ako bi bilo kaj prave razsodnosti pri italijanskih državnikih, bi ga naklonili lepo Jugoslaviji in Zader bi se tega nič ne branil sedaj, ko vidi, da mu grozi smrt pod italijansko zvezo. Profesor Brunelli, star, rosen gospod, ki je mnogo pisal o Zadru, je te dni v žalosti radi bodočnosti zadrskega mesta vskliknil: Prišel je čas, da se Zader oddeli od Jugoslavije. Prepričan sem, da bo Zader izven Jugoslavije propadel.

— Centralizacija zadružništva. Jugoslovenci pod Italijo imajo nad 360 gospodarskih združenj, ki so uležene v Goriški zvezi, Zvezi slovenskih združenj in v Zadružni zvezi. Treba je združiti vse zadruge od Boveca do Zadra v enotno zvezo. To je silno potrebno. Koristi take centralizacije bodo velike.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. januarja 1921.

— Otvoritev nove železniške proge. Beležimo za naše čase izreden dogodek: V soboto 15. t. m. ob 10. popoldne se izroči javnemu prometu na novo zgrajena železniška proga Konjice-Zreče. Železnica je dolga 4 km, je ozkotirna kakor proga Poljane - Konjice in je bila zgrajena tekom letošnjega leta. Železnica se je zgradila brez vsakega hrupa, brez vsakih molenj, na najrazličnejših visokih mestih, takorekoč ob izključenju javnosti. Nova železnica je dokaz, kaj premore krepka, resna volja in poštenost posamnikov.

— Protidržavni pokret se je v zadnjem času močno razpasel med našim ljudstvom. Poglobil se je zlasti takrat, ko so se naši klerikalci izrekli za republiko in ko so klerikalni poslanci v Beogradu odrekli prisego kralju in državnemu edinstvu. Nositelji tega pokreta so predvsem posamni, še vedno šusteršičevski navdahnjeni duhovniki, ki ne samo v cerkvi rujejo proti državi, marveč nastopajo tudi javno na najrazličnejše načine proti državi misli. Ti ljudje so ponekod celo organizirali, kakor čujemo, šolarsko stavko na rojstni dan prestolonaslednika Aleksandra. Ko dobimo točno poročila o tem rovanju proti državi in dinastiji, bomo objavili tudi imena ter zahtevali, da oblasti z drakonsko strogostjo nastopijo proti tem hujskačem.

— Dr. Šusteršič — v Italiji. Poročajo nam: Po prvih vestih je dr. Šusteršič resno obolev na živcih. Sedaj se zdravi v Bolcanu. Ker se se ponešili vsi njegovi poskusi, da bi se mu dovolil povratek v Ljubljano, se namerava nastaniti v Julijski Benediji. Baje se misli naseliti v Gorici ali Postojni. Srečni Goričani in Notranjci!

— Venčaceli. Prešli smo to-le pismo: »Z ozirom na Vašo notico v Vašem cenj. listu z dne 12. t. m. pod naslovom »Venčaceli« Vas uljudno prosimo, da objavite sledeči popravek: »Ni res, da je bil eden izmed gospodov Trbovelske premogokopne družbe v soboto opoldne pri gospodu Antonu Kristanu. Res

je, da v zadnjem času sploh nihče izmed gospodov imenovane družbe ni govoril z gospodom Kristanom. Res je, da je članek v »Napreju« izmišljen.« — Zanimivo je, da Trbovelska premogokopna družba pač popravlja očitno šalo, ki si jo je dovolil na njen račun »Napreje«, ne upa pa si niti s popravki izpodbiti številnih stvarnih očitani, ki smo jih naslovili na njeno ime v našem listu. Iz tega sledi, da so naša očitana stvarno tako utemeljena, da so družbi kar sapo zaprla. O Trbovelski homo še čisto govori!

— Švicarski konzul v Zagrebu. Kraljeva vlada je izdala eksekutur Julij Schmidlinu, honorarnemu konzulu švicarske republike v Zagrebu za področje Hrvatske, Slavonije in Slovenije. (Iz ministrstva za zunanje stvari, konzularno trgovski oddelek št. 81.)

— Nemščina obilgaten predmet? Avstrijski listi poročajo iz Beograda, da je baje »parlament sklenil uvesti nemški jezik kot obvezen učni predmet v vse višje šolske zavode v Jugoslaviji«. Nam ni o tem sklepu prav ničesar znanega, takisto pa tudi dvomimo, da bi izdalo ministrstvo prosvete kakšno slično naredb.

— Vse pleše, tudi klerikalci! Ker v Ljubljani vse pleše, morajo seveda plesati tudi klerikalci. Zato priredi »Družabni klub« pod pokroviteljstvom ge. dr. Brejčeve v soboto ples v veliki dvorani hotela Union. Na to prireditve vabilo vse vprek, ker jim je ležeče na tem, da na eni strani pokažejo, kakšno veliko zaslonbo imajo v ljubljanskih družbi, na drugi strani pa, da pritegnejo tudi nesomišljenike, da jim pomagajo pokrivali velike stroške, ki so dandanes zvezani s tako prireditvijo. Ples je sicer po klerikalnih nazorih nekaj pregrešnega, toda greha se ne more ubraniti niti klerikalec, saj je pisano, da celo pravičnik greši na dan sedemdeset sedemkrat.

— Gospodarstvo bivšega iz Maribor-

ra poročajo: Sedaj, ko bo prevzel mestno gospodarstvo nov gospodar, se vidi, kako slabo je gospodaril bivši komisar dr. Leskovar. Vseled pomanjkanja premoaga so se morale šole zapreti, čeprav se je dobival premoag vedno iz Velenja, kjer ni bilo stavke. Plinarna, kopalnice in še več drugih obratov je moralo ustaviti delo, po tiskarnah pa ni bilo možno s tiskarskimi stroji delati. — Tudi ostalo mestno gospodarstvo je bilo pasivno.

— Kupčije z Italijani dela knez Windischgrätz zdaj kar na debelo. Kar ima gozdov, posestev in mlinov v Jugoslaviji, vse je deloma že, deloma pa še bo prodal; z denarjem se naseli na to v Postojno in hoče postati italijanski podanik. V Postojni si bo dal zgraditi vilo, graščino Haasberg pri Planini pa bo tudi prodal in zapustil, ker nima več obstanka med Slovenci in Srbi. Seveda ni za tem nemško-avstrijskem klerikalnim fevdalcom ne bodo jokali, pač pa se zna zgoditi, da bo nekoga dne on stokal in ječal pod Italijani. Naj le odnese svoje milijone tja, a seboj naj odpelje tudi svoje Nemce — uradnike, ki so uganjali na Notranjem svojo nemškutarske orgije.

— Učitelji - begunci v Sloveniji se bodo morali v kratkem izjaviti, da-li so pripravljeni se vrniti na stara službena mesta v Julijsko Benetijo ali ne. Kakor čujemo, se nekateri obotavljajo iti nazaj v službovanje iz načelnega vzroka, ker ne marajo služiti pod Italijo, drugi se boje političnega preganjanja, tretji pa računajo z materialno škodo, ker so plače v Italiji neurejene in se tudi neredno izplačuje. Radi bi videli, da bi številni primorski učitelji, ki so dobri narodnjaki, navdušeni in kulturni delavci in izvrstni vzgojitelji, ostali in nadalje pri nas, ne moremo pa se ubraniti bojami, da bi težko oskodovali našo narodno stvar v nesrečnem Primorju, ako bi jih zadrževali v Jugoslaviji, ko vemo, da jih tam preko naše meje ljudstvo krvavo potrebuje.

— Vandalstvo v Metliki. Svoječasno smo poročali, da so na pokopališču v Metliki neke noči neznanici porušili celo vrsto nagrobnih spomenikov in zagrešili še druge nesposodobnosti. Za izsleditev vandskih zločincev je bila razpisana nagrada 1000 kron. Kakor čujemo, so zločince izsledili in jih vtaknili v zapor. Bili so to trije hlapci, zaposleni v Metliki sami. Najdemo se, da bo suroveže zadela občutna kazen. Komu je bila prisojena nagrada 1000 kron, nam ni znano.

— Letni certifikati za vožnjo po železnici. Južna železnica izdaja tudi za leto 1921 državnim nastavljenecem, ki službujejo pri uradih, ležečih ob progi južne železnice, letne certifikate za znižano vožnjo po južni železnici. Letni certifikat opravičuje za vožnjo z brzovlaki proti plačilu navadnih vozovnic za osebne vlake, za vožnjo z osebnimi vlaki proti plačilu polovljenih vozovnic za trževalke in stane z odpravnico in z državno kolkovino za I. razred 170 K, za II. razred 100 K, za III. razred 50 K. Tiskovine za nabavo certifikatov se dobe na vsaki postaji po ceni 25 par za komad; kdor naroči tiskovino direktno pri ravateljstvu južne železnice v Ljubljani, naj priloži znesek za 25 parov v znakmah in za dopolnilne frankeiran ovoj z naslovom; slednjega se ne vpošlje tudi z nabavno tiskovino, če se želi obvestitve, kadar bo certifikat izstavljen.

— Obrtno-nadaljevalna šola v D. M. v Polju se je ustanovila 1. januarja. Ta šola je za industrijski kraj gotovo velikega pomena. Ljudstvo, obrtniki in učenci bodo gotovo hvaležni vsem prispevajajočim činiteljem, ki so omogočili ustanovitve te šole, hvaležni pa tudi učiteljstvu, ki je vsestransko delovalo za ustanovitve te prekorsne naprave.

— Z našega trga. Vsak dan druga, a zanimiva slika, le draginja vedno ista! Stojim na Vodnikovem trgu med mesarji in kmečkimi prodajalkami. Od jubilejskega mostu dol prihrči voz, naložen s čebulo. Od kod je ta čebula, vprašam nekega organa. »Iz Italije! Za tem vozom pride drug z malimi zabojci — oranž in limon, seveda tudi iz Italije. Kako je to, vprašam dalje, da je tak dovoz iz Italije? Dobim odgovor: Vidite, to je tako: Od nas se v Italijo prosto izvažajo najlepša živina, svinje, maslo, jajca in sploh, kar Italijani želijo, mi pa dobimo od njih dateline, oranže, limone, čebulo in fige, — fige dvoje vrst: ene na vozu, druge pa, ki nam jih kažejo — pod nos! Ko bi tega izvoza ne bilo, bi mi v Sloveniji jedli lahko lepo in dobro meso kilogram po 10 kron, tako pa točemo z zobmi drage ostanke s kostmi po 20 in 24 K! Za nama pa se oglasi italijanski agent: »Si, si, signor, mesu iz Jugoslavija ga je dober, per bacco, ma pri nas v Italiji ga damo 1 lira za 5 krono, zato pa ga gre vaša roba na Laško.« Da, da, naš človek prodaja za par raztrganih lir in za kakko figo vse!

— Nakopičeni ovoji na pošti glavnega kolodvora. Vseled ustavljenega, ednosno oviranega tovarnega prometa so se zadnja dva tedna nakupile na tej pošti cele gore paketov, ki so zastali. Ko postane promet zopet normalen, bo mogoče blago polagoma odpelati v namenjene kraje.

— Osebene vesti. Pri zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani sta imenovana: računski revident Rajko Šetina za računskega svetnika in narednik Fran Rakušček za kanclista.

— Iz zdravniške službe. Dr. Bogdan Derč je imenovan za primarija otroške bolnice v Ljubljani.

— Iz sodne službe. Pravni praktiki Fran Detela in Stanko Lapajne v Ljubljani ter Mirko Detiček v Celju so imenovani za avskultante.

— Za vpokojece drž. železnice. Za postajo Naklo je razpisano mesto železniškega agenta, ki se bo podelilo vpokojencu drž. žel. Natančneje podatke dajejo postaje in inšpektorat drž. žel. v Ljubljani.

— Južno vreme in sneg. Zadnjih osem dni je sneg po ravnini in gričih okoli Ljubljane vsled solčnih dni in južnega vetra večinoma že zginil. Po travnikih pa se izpod tanke snežne plasti že vidijo sveže narite krtine, dasi štejemo šele — 13. januarja. Krt se je pač malo prezgodaj zganil!

— Rodbinska tragedija. Iz Maribora poročajo: K našemu tozadevnemu večeršnjem poročilu bi imeli pripomniti še sledeče. Kranjevec zakon je bil od vsega početka nesrečen, o čemur pričajo sodnijski akti v Ptuj. Mož je bil radi poškodovanje žene obsojen pri graškem sodišču na osem mesecev težke ječe. V ponedeljek je svoji ženi zagrozil, da jo ubije, če se v treh dnevih ne pobere od hiše. Za lase jo je potegnil iz ostenje, za britvijo grozil, da ji prereže vrat ter tako nerodno mahal okrog, da si je sam prerezal žile na levi roki. Žena ni bila atriirana, marveč leži težko bolna doma.

— Stanovanjski škandal. Iz Maribora poročajo: V hiši okrajne bolniške blaginje stanuje železniški zdravnik dr. Urbacek, trd Nemec, ki pa ima kljub temu, da obstaja njegova družina samo iz njega, žene in deklet kar 7 sob, medtem ko je nebroj strank brez sobe. Vsi dosežani poizkusi, da se ga spravi iz stanovanja, so bili brezuspešni.

— Francoska trgovska korespondenca. Prihodnji teden se prične privatni kurz za francosko trgovsko dopisovanje, ki se bo vršil ob ponedeljkih, torkih in petkih od 6. do 7. zvečer v poslopiju I. državne gimnazije. Kurz traja 4 do 5 mesecev, vodi ga prof. dr. Fran Novak. Nekoliko predznanja francosčine potrebno. Radi sprejema in drugih informacij se je obrniti na 17. t. m. usno ali pismeno na voditelja kurza na državni realki.

— Prizor z železnice. V nekem zagrebškem listu čitamo tole reminiscenco iz časa, ko je bil dr. Korošec še železniški minister: »V Beograd se je vozil velečastiti minister železnice dr. Korošec, a v njegovem spremstvu sta bila zagrebški nadškof dr. Bauer in ljubljanski škof dr. Jeglič. Ko je sprevidnik prišel, da pregleda vozne listke, je dr. Korošec izjavil, da je minister, a druga dva gospoda da sta njegova prijatelja. Toda sprevidnik je zahteval od obeh cerkvenih dostojanstvenikov vozne listke, na kar je došlo do dokaj razburljivega prizora...«

— Popravek. V večeršnjem uvodniku naj se čita v koloni prvi pod točko štiri tretja vrsta na koncu mesto »zakonec« z a d e v e.

— Vlom v Wolfovi ulici. Vsa ljubljanska javnost z napetostjo zasleduje vlom v Wolfovi ulici in pričakuje pozitivnega uspeha. Kriminalni organi policijskega ravateljstva delujejo z največjo marljivostjo in zbirajo vse podrobnosti, katere bi dovedle na sled vlomilcu. Po Ljubljani so že govorili, da je vlomilec aretiran. Ta vest se še ni uresničila.

— Ciganske kupčije. V Ljubljano prihajajo bosanske ciganke, ki nakupujejo vsako še tako sumljivo blago, predvsem obleko in perilo. Kupčije sklepajo z različnimi sumljivimi in delomirnimi elementi po gostinah Kolodvorske ulice.

— Čudni desetkroški bankoveci. Razni filatelistični spekulanti ponujajo velike cene za stare Karlove znamke po 15 v slične našim žigosanim znamkam za 10 K bankovce, katere potem nalepljajo na bankovce, ter jih spravljajo v promet. Ti bankovci so večinoma žigosani s štampiljo »Stadt-gemeinde Marburg«.

— Aretacija. Aretiran je bil Nikolaj Nikolajevič Letagin iz Vladimirske gubernije, ker je izgnan iz naše države.

### Moskovsko umetniško gledališče.

(J. D. Surgučev: Jesenske gosli).

Na sentimentalnem lirskem motivu o ženski jeseni zgrajena Surgučeva drama, polna psiholoških neverjetnosti ter tehničnih pomanjkljivosti, nas sama zase ni navdušila. Edina originalna, zares nova scena v njej je dialog v III. dejanju med Varvaro in Veroko; perversnost dogodka na zofi, ki hkratu brutalno karakterizira sodelujoči ženski, je našla sijajno interpretacijo. Vzlic vsemu pa je topla, iskrena in globoko občutena umetnost osvojila občinstvo spet popolnoma. Režija N. O. Masalitinova, ki je oba večera hkratu moistrosko igral glavna moška znajoča, je bila tudi enoči vzor in ansambelski III. akt je stal na vrhuncu. Gospa Knipper - Čehova je premagala vse prezgodovne vloge z nenadkriljivo rutino, g. Bersenjev je svojo dosti pasivno nalogo vršil s priprosto eleganco, med tem ko je gđ. Orlova vzlic krhkosti svojega organa postavila nad vse simpatičen tip k ženski zmagoviti strasti zbujačo se deklice. Izobren komik je g. Pavlov, ki je opozarjal nase že kot Teljegin, in končno je tip glupo koketne sobarice našel v gđ. Krasnopoljski izvrstno interpretko. Na koncu igre je v imenu slovenske opere pozdravila ruske umetnike gđ. Richtrova ter je g. bariton Levraj izročil ogromen lovorec venec s trakom. Gledališče je bilo zopet prax dobro zasedeno

ter je prirejalo občinstvo sodelujočim iskrene ovacije. F. K.

### Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Četrtek, 13. januarja, zaprto.  
Petek, 14. januarja: Smrti ples, II. Red C.  
Sobota, 15. januarja: Školjka. Red E.  
Nedelja, 16. januarja: Školjka. Izven abonm.

Opera:

Četrtek, 13. januarja: literarni večer, gostovanje moskovskega umetniškega gledališča. Izven abonm.  
Petek, 14. januarja: Fra Diavolo. Red B.

Sobota, 15. januarja: Tosca. Red A.  
Nedelja, 16. januarja: Trovatore. Izven abonm.

— Pevski zbor »Glasbene Matice«. Danes zvečer skupna pevska vaja. Udeležba polnoštevilna! Koncert 24. tega meseca. Odbor.

— Predavanje na univerzi. V nedeljo 16. t. m. ob 10. dopoldne bo predaval na tukajšnji univerzi g. univ. prof. dr. Karol Ožvald o enem najvažnejših vprašanj naše dobe: »O vzgoji in vzgojevalcih«. Vstopnina običajna.

— Glasbena Matica je pravkar izdala 12 Lajovičevih pesni za moški, mešani in ženski zbor. Od teh novitet bo pel pevski zbor Glasbene Matice na svojem koncertu, dne 24. t. m. v veliki uniojski dvorani 6 mesečnih zborov: Pastirski, Kroparji, Ples kralja Matjaža, Zelenci Jurij, Kiša, Medved z medom. Razen Kiše, ki je Domjančičeva, so vsi teksti iz Zupančičevega Cicibana. Besedilo primeren je aparat, s katerim operira skladatelj: za Lajovico uprav frapantno priprost. Zbori so otroško - iskreno napisani, gorki in vonjajo po narodni pesmi, sami predpogoji, da postanejo popularni. Naj bodo te vrstice migljaj pokrajinskih pevskih zborov. Partiture in glasovi se naročajo pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

— Revija »Nova Evropa«, ki si je v kratkem času svojega izhajanja pridobila velik krog čitateljev in prijateljev, je začasno prenehala izhajati in sicer zaradi nastalih neprilic tehnične narave. Prihodnja številka izide 21. marca t. l.

### Izpred sodišča.

— Tatinski tih. Po zaključeni kazenski razpravi pred delžnim sodiščem je France Suštar ogorčeno dejal senatu: »Kaj? Če bi ga hotel okraštiti, bi ga okradel za vse in še kmeta zraven.« France Suštar je bil namreč obtožen poskušene žepne tatvine v neki gostilni v Kranju. Ko je senat odšel v posvetovalnico, je začel Suštar temeljito juridično razpravo z državnim pravdnikom, rekot: »Zakaj pa me ne tožite pod 100 K? Suštar je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe zaradi poskusa žepne tatvine.

— Sovražnik šole. Pred ljubljanskim delžnim sodiščem je bila končana kazenska razprava, ki nam osvetljuje čedno kulturno ozadje. Cerkovnikov sin, 19letni Bernard Smrekar v St. Pavlu v Sostrem je nedavno prijel na cesti 9 letnega Jakoba Levičnika, ki je hotel iti v šolo. Zarohnel je nad njim: »Ti fant, danes ni šole!« Deček ga je začel gledati. Smrekar je nadaljeval: »Poklekni! Moli očenaš!« Deček ga je ubogal v velikem strahu. Nato ga je prijel in vrzel v potok Dobrušnico, kjer se je ves zmočil in lahko poškodoval. Nato mu je zakričal: »Doma reci, da te je učiteljica v šoli naspela.« Ta sovržnik šole je na razpravo prišel veliko priči, ki naj bi izpričevale njegovo nedolžnost. Toda mladi deček je jasno in odločno izpovedal vse dejanske okoliščine, s katerimi je bila omejena njegova svoboda. Bernard Smrekar je bil obsojen na 4 mesece težke ječe. Do zadnjega je zločin tajil.

### Aprovizacija.

— Mast razprodaja mestna aprovizacija v vojni prodajalni na Poljanski cesti št. 15 in sicer a kg 40 K.

— Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani bo prodajala od danes, to je od četrtega dne 13. t. m. dalje redno od 2. do 4. popoldne na prosti stojnici prekajene prašičeve mesa, parklje in glave. Kilogram prašičevega mesa velja 42 K, kg prekajenih glav 14 K ter kg prekajenih parkljev in kosti 8 K.

— »Samopomoč« v Ljubljani opozarja svoje člane, da je ravnokar došla prvovrstna banskoka moka 00. ostra, katero oddaja združba po 17 K za kg in v poljubni množini. Nadalje ima združba v zalogi: lepo pšenično moko 0 po 16 K za kg, češki kristalni sladkor »sipa« I. vrste po 52 in II. vrste po 50 kron za kg, zluščene mandeljne po 92 kron za kg, neluščene pa po 20 K kg, rožiče po 20 K kg, kavo: Ceylon po 96, Prl 96 in Santos po 56 K kg, riž I. vrste 30, II. 28 K kg, sidiško milo izborne kaviosti kg 26 K, sveče po 4, 3,50 in 2,60 K komad. Testenine, prvovrstnega izdelka po 24 K kg, zajamčeno pristno domačo mast kg 56 K, ter nasoljeno slanino po 46 K kg. — V zalogi imamo vedno sveža jajca, čajno maslo in sirovo maslo za kuho, prvo stane 100 K, drugo pa 84 K kg. Posebno opozarjamo člane na prvovrstno namizno olje »Sjoja« po 70 K liter in petrolej, ameriški, dvakrat rafiniran, po 23 K liter. V kratkem dospje: prekajene domače klobase, orehi, med in prima rum a la Jamaika.

## Najnovejša poročila.

PRISEGA OSTANE!

— d Beograd, 12. jan. Skoro vsi klubi so predložili predsedništvu parlamenta svoje spomenice o novem poslovniku. Dr. Ribar bo vse spomenice predložil ministrskemu svetu. V parlamentarnih krogih se veruje, da bo Pašičeva vlada sprejela vse izpembe, ki jih predlagajo klubi strank, razen vprašanja o prisegi in zahteve, da je potrebna dvotretinska večina poslancev za končni sprejem nove ustave.

KLERIKALCI SE VEDNO KOLEBAJO.

— d Beograd, 12. jan. Današnje seje kontituante se je udeležilo zelo malo članov Jugoslovenskega kluba. Njihova odsotnost se v parlamentarnih klubih tolmači različno. Govori se, da je to znak nezadovoljstva v Jugoslovenskemu klubu. Pričakuje se, da bo del klubovih članov končno prisegel. Člani Jugoslovenskega kluba poudarjajo, da so nekateri člani prisostvovali zadnji seji konstituante, ker klub nikakor ni napravil odzida iz skupščine in zato smatralo, da se njegovi člani lahko udeležujejo sestankov konstituante, da pa še vedno protestirajo proti poslovniku.

MUSLIMANI ZA SEPARATISTE IN KLERIKALCE?

— d Beograd, 12. jan. Jugoslovenski muslimanski klub je imel nocoj dolgo sejo, na kateri so govorili o položaju muslimanov v državi in o delu posameznih poslancev v času božičnih praznikov. O stališču stranke napram novi situaciji se ni govorilo. Razpravljali so samo sumarno o politiki. Poudarjalo se je, da muslimani nikakor ne bodo vstopili v vlado, ako ne bo v njej zastopan vsaj še Narodni in Jugoslovenski klub. (Ta vest je najbrže iz klerikalnega vira. Uredništvo.) O današnji situaciji muslimanov bodo razpravljali na jutrišnji seji.

IZ VČERAŠNJE SEJE KONSTITUANTE.

— d Beograd, 12. jan. Današnje seje ustavotvorne skupščine se niso udeležili Radičeva stranka, Hrvatska zaednica, Hrvatska seljačka stranka in komunisti. Od Jugoslovenskega kluba so bili prisotni samo nekateri člani. Določil se je dnevi red prihodnje seje, na kateri se bo prečital prestolni govor, ki se je že redigiral.

### Sokolstvo.

— Telovadno društvo »Sokole« na Brezovici pri Ljubljani bo imelo v nedeljo dne 16. t. m. svoj redni letni občni zbor v društvenih prostorih in sicer ob 14. Bratje in sestre, udeležite se obnega zbora polnoštevilno. Vabljeni so tudi vsi prijatelji Sokolstva.

### Turistika in sport.

— S. K. Ilirija objavila: Člani nogometne sekcije, ki so dobili v uporabo klubovo opremo (čevlje, hlačke itd.), je imajo v dobrem stanju oddati klubovemu gospodarju v četrtek 13. t. m. ob 19. uri v sobi Sportne zveze, Narodni dom.

— Vremensko poročilo z Bleda. Z Bleda nam poročajo 11. t. m.: jutraj — 3 C jasnno, po dnevi je toplo. Sankališče je izvrstno, najboljšo do sedaj v letošnji sezoni, juž. podlaga zamrznjena. Led v Zaki je 14 cm debel in izvrstno gladek. Smuka: sreč na snegu drži.

— Sportni ples, ki se je vršil 9. t. m. v Narodnem domu, je popolnoma uspel. Odbor S. K. Ilirije izroka vsem damam in gospodom, ki so s svojim marljivim, poštvovalnim sodelovanjem omogočile prireditve in ji pripomogle do uspeha, priznanje in zahvalo. — Sportni klub Ilirija.

— Smuške markacije. Koncem tega tedna začne »Sportna zveza« s predpripravi za smuške markacije. Iste se bodo osredotočile na Podkluke z izhodiščem Mrzli Studenc. Markacije bodo ta kraj kjer je tudi možnost prenočišča, spoile z Moistrano, Bledom, Bohinjsko Belo, Bohinjem, Rudnim Poljem in Srednjo vasjo. Nadalje se bodo napravile ob ugodnih razmerah markacije tudi v Karavankah, Savrinskih ter Kamniških planinah. Ruto določi znani zimski sportnik g. Badura s pomočjo domačih gozdarjev tako, da bodo iste gotovo najugodnejše izbrane. Vsaka izgotovljena markacija se bo posebej objavila.

### Društvene vesti in prireditve.

— »Ljubljanski Zvon«. Vsi peveci in pevke pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, ki se nameravajo udeležiti zaključnega zabavnega večera, se morajo prijaviti do petka dne 14. t. m. v društveni sobi ob 6. do 8. ure zvečer.

— Prva »Čajanka« ženskega telovadnega društva v Ljubljani bo 15. januarja ob 21. uri zvečer. Vstopnice se dobe v trgovini Skof, Dunajska cesta do sobote 15. t. m. opoldne in sicer samo v predprodaji. — Pri »Čajanki« ne bo blaginje. Zato opozarjamo, da si preskrbi vsakdo pravočasno vstopnico. Vstop za rodbino članov in po njih vplajane goste.

— Velika obrtniška veselica s plesom. Naši obrtniki prirede dne 22. t. m. v »Narodnem domu« sijajno veselico s

na posebni seji vlade. V parlamentarnih krogih se govori, da prestolni govor ne bo vseboval nikakršnega političnega programa, temveč da bo apeliral na ustavotvorno skupščino, naj izdela ustavo v duhu narodnih zahtev, kakor tudi v duhu današnjih državnih in narodnih potreb.

STALIŠČE ZEMLJORADNIKOV.

— d Beograd, 12. januarja. Nocoj je imel Zemljoradnički klub sejo, na kateri so se posvetovali o Pašičevi ponudbi za vstop v vlado. Na seji se ni sklenil noben definitivni odgovor. Zemljoradniki so menda pripravljeno sodelovati v novi vladi s pogojem, da se v ustavi odredijo garancije v zmislu njihovega programa, n. pr. glede odnosov države napram poljedelskim zaugram itd. Ako bi potem socialisti podpirali vlado, bi bila zajamčena večina Pašičevega kabineta. Ako bi zemljoradniki vstopili v vlado, bi se pa umaknili muslimani, ki se ne strinjajo z zemljoradniki v vprašanju agrarne reforme, kakor tudi v vprašanju administrativne politične organizacije, ker stoje muslimani na stališču notranje avtonomije, zemljoradniki pa so za centralizem.

PREPOVEDAN ZEMLJEVID.

— d Beograd, 12. januarja. S sklepom ministristva za notranje stvari št. 29.297 od 30. decembra je na zahtevo ministristva prosvete prepovedano izdajanje in razpečevanje velikega stenškega zemljevida kraljevine SHS v izdani Umetniške naklade zavoda Josipa Caklovića v Zagrebu.

OBČINSKE UPRAVE V VOJVODINI.

— d Beograd, 12. januarja. Ministristvo za notranje stvari je sklenilo, da se v Vojvodini letos ne izvedejo občinske volitve, temveč da se vsa mesta popolnijo z imenovanji. Zato je ministristvo za notranje stvari pozvalo vse okrajne in mestne načelnike, da do 1. februarja predložijo kandidatske liste, da bo moglo ministristvo potem izvršiti nadaljnje odredbe.

ZASEBNE ŠOLE.

— d Beograd, 12. januarja. Minister prosvete je izdal sklep, da se ukinejo vse privatne šole v onih kraljih, katerih se nahajajo državne šole.

NAČRTI ZA REŠEVJE AVSTRILIJE.

— d Pariz, 12. januarja. »Eclair« izjavja, da je prepoznal, izdelovalci komplicirane načrte za reševje Avstrije in prirejal dolge enketne. Francija bi rada in resno pomagala Avstriji, toda zaradi finančnega položaja mora k temu pritegniti Amerika, Anglijo in Italijo.

plesom. Pripravljeno je vse, da se bodo udeležniki kar najboljšo zabavali. Svrhala boe godba dravske divizije. Za jed in pijačo bo dobro preskrbljeno. — Občni zbor »Glasbenega društva« v Ribnici se vrši 29. januarja ob pol 8. uri zvečer v društveni sobi.

### Gospodarske vesti.

— g Japonsko zlato. Japonska izvažava v svrhu dvigjanja menjalnega kurza v Združeno države zlata za 17 milijonov dolarjev. Tekom prihodnjega polja bodo dosegle japonske pošiljke zlata najbrže svoto 80 milijonov dolarjev. Morganova banka je dobila iz Anglije zlata za 10 milijonov dolarjev.

— d Zagreb, 12. januarja. Devize: Berlin (vezano) 212—214, Bukarešta (vezano) 192—195, Italija (vezano) 523 do 526, London (vezano) 550—558, Newyork (vezano) 147—149, Pariz (vezano) 903—905, Praga (vezano) 173 do 175, Svica (vezano) 2200—2325, Dunaj (vezano) 22.15—22.25, Valute: Ameriški dolarji 146.50—147.25, avstrijske krone 23—24, carski rubli 80—0, češkoslovaške krone 165—0, napoleonondori 472 do 475, nemške marke 202—204, romunski lei 194—198, souvereigni 540—0, italijanske lire 510—520.

— d Danaj, 12. januarja. Devize: Zagreb 467.50—471.50, Berlin 292—298, Budimpešta 118.50—120, Bukarešta 915—925, London 2555—2575, Milan 2365—2385, Pariz 4130—4170, Praga 794.50—800.50, Sofija 770—780, Varšava 82.50—84.50, Curih 105.50—106, Newyork 672—676, Amsterdam 223.75 do 224.75, Valute: Novi jugoslovenski dinarji 1860—1880, francoski franki 4140—4180, švicarski franki 10.550 do 10.600, češkoslovaške krone 795.50 do 802.50, madžarske krone 121—123, romunski lei 905—915, belgarski lei 795—805, italijanske lire 2357.50 do 2377.50, nemške marke 952—958, poljske marke 86.50—88.50, angleški funti 2540—2580, carski rubli 329—335, dolarji 662.50—666.50.

— d Curih, 12. jan. Devize: Berlin 935, Holandija 211, Novi Jork 639, London 24.07, Pariz 39.55, Milan 22.69, Bruselj 41.55, Kodani 111, Stockholm 137, Kristijanija 109.50, Madrid 85.75, Buenos Aires 225, Praga 7.65, Zagreb 4.35, Budimpešta 0.85, Bukarešta 8.70, Dunaj 1.45, avstrij. žig. krone 1.

### Poizvedbe.

— Najden denar. Na Gosposvetski cesti v smeri proti Šiški je našel učitelj V. Deržaj manjšo vsto denarja. Dobi se Gosposvetska cesta štov. 6, pri M. Deržaj.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

**Dva učenca,** poštena sprejma An-ton Butar, trgovca, Brežice. 260

**Hiša** v Hrenovi ulici št. 16 se prodaja. Pojasnila daje g. Kovac, Rožna ulica 41, I. nadst. od 1-2 ure popoldne.

**Kupi se** dobro ohranjena častniška mornariška uniforma in sako. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 276

**Stanovanjska hiša v mestu** se zame-klji ima gostilno. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 275

**Išče se spretna prodajalka** za Ljubljano in galanterije izvežbane. gđ. z dežele imajo prednost. Ponudbe pod „Pridna 239“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 239

**Stanovanje,** z eno ali dvema so-vi hiši po današnjim razmeram od-govarjajoči stanarini. Brez otrok. Za ta-koj ali pozneje Pismo na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana. 226

**Pekarija na Stajerskem, brez stano-vanja, se odda v najem.** Naslov se izve v uprav. Slov. Naroda. 202

**Ugodno se kupi** kompletna pisarniška oprema, skoraj nova, ameriški sistem, železna blagajna s pultom in pisalni stroj znamke „Kontinental“ z lokalom vred. Anon. Inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana. Cankarjevo nabrežje 5. 281

**Mlad strojni inženir** z večletno inozemsko prakso išče pri-merno službo. Ponudbe pod „Stalno mesto 127“ na upravnistvo Slov. Naroda.

**Rmetovalci, pozor!** Neverjetne uspehe dosežete pri prašičih govedih itd. ako primešate krmil redilni prašek Redin lekarnarja Piccolija v Ljubljani. 68

**Več lepih lokalov** na zelo prometni cesti mesta Ljubljane bi se dalo prirediti v kratkem času. K stroškom bi mogli prispevati tudi najemniki lokalov, temu nasproti bi pa plačevali več let le malekasto najemnino. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 257

**Kot izvežban kovač** želim stopiti v družbo v kakšno večje podjetje, tovarno ali trgovino s premoženjem 200.000 do 400.000 K. Odgovor le zaupni stranki. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 262

**Sedlo** (Offizierssack) z vso opremo naprodam. Kje pove uprava Slov. Naroda. 265

**Trgovski pomočnik,** popolnoma vešč in znan, v knjigarni in po možnosti tudi v papirni stroki, prva moč, se sprejme v knjigarni in veletrgovni papirja V. Weigl, Maribor. 274

**Stiri krasne perzijske preproge, ena v velikosti** 454 x 350 cm se ceno 11/1, levo. prodaja tu, Sodna ulica 270

**Dobrodoča pekarna** se takoj odda v Mariboru za K 40.000— prevzemne z inventarjem vred. Vpraša se pri Kaučič Josip, Studenci pri Mariboru. 278

**Krano zastoj dam rednini,** ki bi ed-kuhinjo ter opoldne in zvečer eno sobo za serviranje abonentom. Dopisi pod „Dobra kuharica“ na Anončno ekspedico Al. Matelič, Ljubljana. 259

**Konservatorist** išče prostorno sobo za klavir. Plača po dogovoru, ter lahko daje poduk na klavirju eventuelno tudi na gosli. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 263

**Bencinov motor** 1-2 HP, ležec, (ameriški) prav malo rabljen in brezhiben, se ceno prodaja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 261

**Kupim hišo,** pripravno (gostilna ali mizarstvo), z ali brez pre-sstva v bližini mesta ali trga, nedaleč od železnice. Hiša se ogleda. Ponudbe s popisom in ceno pod „Primorje 213“ na upravnistvo Slov. Naroda. 213

**Kupujem krompir** prvovrsten, več vagonov. Ponudbe in ceno pod „Trgovca C 228“ na upravnistvo Slov. Naroda. 228

**Mala družinca** 4 osebe iz zasebno uradniškega kroga, išče v svrhu nastanitve v Ljubljani skromno stanovanje z 1 sobo in kuhinjo. Anončni in informacni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 282

**Stanovanje.** 3-4.000 K nagrada dam takoj, kdor mi preskrbi stanovanje, obstoječe iz 2 sob in kuhinje, vsaj na ene sobe in kuhinje s pritlikinami. Ponudbe pod „Nujno 225“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 225

**Prodaja se pohištvo** za kompletno sobo. Ogleda se dnevno od 11-12 ure dopoldne. K. S., Mestni trg 19/I. nadst. 141

**Prodaja se hiša z gostilno** in z gospodarskim poslopiem, lep sadni in kostanjev vrt, njive in travniki, vse skupaj v lepem kraju blizu Kranja. Natančno se izve v gostilni pri Kroni št. 50 v Kranju. 272

**Kot korespondent, prevajalec ali tol-mač** išče mesta pri kakšni banki ali podjetju absolviran tehnik. Zmožen je slovenščine, ruščine, češčine, francoščine in nemščine. Ponudbe pod „Tolmač 273“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 273

**Za čevliarje.** Prodajo 3 Singerjevi dobro ohranjeni šivalni stroji, ploška šteparica, celindrica in ena za šivanje ter drugo orodje za štiri de-lavce s kopti vred radi odpotovanja v inozemstvo. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 268

**Prodaja se:** stroji za izde-ke, 302 m<sup>2</sup> parketov različnih di-menzij, parni kotel 800 mm premera, 3 m dolg, nihajoči parni kotel (Pendel-kessel). Naslov pove upravnistvo Slo-venskega Naroda. 271

**Lepo posestvo** na Jesenicah se ugodno prodaja. Eno-nadstropna hiša, 6 stanovanj, obsežna gospodarska poslopja, sadni in zele-njadni vrt, 8 minut od hiše njive in travniki gozd s planinskimi pašnikom ob planinski cesti. Anončni in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr 5. 280

**Inteligentna 29 letni pivovar** Čeh, z večletno prakso na vseh tori-ših išče primerenega mesta, najraje v večji pivovarni. Ponudbe pod šifro „J. K. 1921“ na anončni biro F. Marel Preha II, „Zlatá husa“. 236

**Izvežban mehanik** samostojen delavec, več vodstva me-haničnih delavnic, izurjen v obratu, specialista za razne tipe motorje, išče primerno mesto. Nastopi takoj. Ponu-dbe na naslov: N. Dittmar, Domžale po-štno letišče. 214

**Prodaja lesa.** Oskrbništvo kneza Orsini Rosen-berga na „Lužah“ obč. Koprivna, odda dražbenim potom krog 800 m<sup>3</sup> izdel-kega smrekovega in macesnovega lesa ob odvoznici poti Luže-Crna. Tozadevne ponudbe ločeno za smreko in macesen je poslati d) 12 ure dne 24. januarja 1921 inž. Igo Krautu v Kranju kot nad-zorniku. Natančnejša pojasnila dajeta ome-njeni nadzornik in njegov substitut župnik Ivan Hoinik v Koprivni pri Cni. 256

**Pravo pšenično lenivo, klej v lističih** (Blatt-Goldkleber), za čevliarje proizvaja „KRISTAL“ Zbornica kemičnih proizvodov, Zagreb, Gunduličeva ul. 5

**Dvonedstveno, za prodajalne pri-pravna hiša** št. 15, s katero hišo je združena tudi planinska pravica, se bo prodajala dne 21. januarja 1921 dopoldne ob 10. uri na licu mesta v Kamniku na Šteti št. 15 po prosio-voljni sodni dražbi.

Izključna cena, pod katero se po-nudbe ne sprejemajo, znaša 400.000 K. Dražbeni pogoji so na vpogled pri g. dr. Fran Horvatu, notarju v Kamni-ku ali pri g. Mate Hafnerju, notarju v Ljubljani. 231

**Samostojna korespondentinja** starejša moč, z dobrim slogom, zmožna slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika ter izurjena strojevska in stenografinja, če mogoče z znanjem cirilice se išče za takojšnji nastop v ne-ki železarni. Ponudbe z navedbo pla-če je poslati pod „G. H. 277“ na uprav. Slov. Naroda. 277

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični mate-rijal, betonsko železo, razli-čan železni material in mo-torje. Zahtevajte ponudbe Gjorgje Grujić Beograd, Miletića ul. 15.

**Postrežnica** se sprejme takoj. K. S., Mestni trg 19. I. nadstropje. 142

**Krasen ruski hrt** se odda brezplačno na kako večje po-sestvo. Pismo na Anončno ekspedi-cijo Al. Matelič, Ljubljana. 227

**Knjigovodkinjo išče** družba „JADRAN“ Ljubljana, Dunaj-ska cesta 9. Reflektira se le na trvo-vrstno, samostojno moč z večletno prakso in znanjem dvojnega knjigo-vodstva. 218

**Klavirje,** godala, loke, pihala in potreb. ščine. Strune na drobno in de-belo. Speciali-tete: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in ceno. A. Musić, Ljubljana, Selenburgova ul. 6.

**Stanovanje v mestu** I. nadst., obstoječe iz treh sob in ku-hinje do 64 m<sup>2</sup> bi se dalo z malimi stroški prirediti (oziroma lepo suho skladišče). Stroške adaptacije bi mogel prevzeti najemnik, zato pa večlet na-jemnine prosto. Opeko in potrebni ma-terijal bi dal gospodar brezplačno. Na-slov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 249

**Naprodaj na Stajerskem SJKS** Prvovrsten hotel, 30 sob, restavracija, ves inventar, kakor leži in stoji, 2 nad-stropna hiša. Prvovrstna trgovska hiša v Mariboru na najlepšem mestu, ma-nufakturna in konfekcijska, lepo stano-vanje. Parna barvarstva za obleke in dr. lepa hiša, velik vrt, lepo stanovanje, stroji in drugo. Lepo posestvo 35 ora-lov, 3 stan. hiše, gosp. poslopje, dober kisi vrelec in vinska trgovina. Vile, hiše, tovarne, mala in velika posestva posreduje Karol Breznik, Celje, Dolgo polje 3. 254

**Išče se družabnik** — eden ali več — z večjim kapita-lom za brezkonkurenčno industrijo ve-like in sigurne prihodnosti v Jugosla-viji. Železi bi bilo soudeležbe kemika. Glavni pogoji: stavba; najpotrebnejše mehanične naprave in tehnični pripo-močki, so že na razpolago. Dopisi resnih reflektantov s priloženo znamko za odgovor naj se pošljejo pod šifro „Aeterol 1921/187“ na upravnistvo Slo-venskega Naroda. 187

**Zbornica keksov, prepečenca, oblatov in vafelnov**  
**V. BIZJAK in DRUG.**  
Rogaška Slatina  
priporoča svoje fine izdelke.

Odklonite odlično vsak tujerodni „Ercelguis“ ter zahtevajte izrecno domači izdelek

„ADRIA“ pečilni prašek in vanilin sladkor.  
Dobl se v vsaki trgovini!

Narodna knjigarna v Ljubljani  
Prešernova ulica 7.  
priporoča prav lične  
**TEDENSKE KOLEDARJE**  
za leto 1921  
Cena K 26.—. Cena K 26.—.

**Oglas.**

Uprava vojno opečne radionice Vevče kod Ljubljane (željeznička stanica Zalog) provesti će dana 16. februara 1921, putem ofertalne licitacije, prodaju odpadaka stare vojničke obuče i opečne (kožnata čohana i platnena furda) razne željeznarije, za tim novih čohanih i platnenih odpadaka nastalih prigodom krojenja nove opečne. Količina celokupne furde, koja se ima da prodaja, iznaša za sada 177.564 kg.

Uslove, po kojima će se izvršiti prodaja, kao i po vrstama složena prodati se imajuća furda, može se pogledati sve do dana licitacije u ovoj radionici — svakim radnim danom za vreme uredovnih satova.

Reflektanti moraju licitaciji lično prisustovati, jer se eventualno poštom — ili telegrafski poslana ponude neće primati.

Istovremeno sa ofertom u odvojenom zavoju položiti offeranti kaucijo i to: naši državljani 10 %, a strani 20 %, od ponudnjene sume.

U ostalom važe za ovu licitaciju odredbe zakona o nabava-ma vojnih potreba u vezi sa zakonom o državnom računovodstvu.

Iz kancelarije vojno opečne radionice Vevče kod Ljubljane E. broj 1354 5. januara 1921.

**Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor vsako-  
:: vrstne druge tiskovine ::  
izvrsne točno  
„Narodna tiskarna“.**  
Narodna sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

**HACKERBRÄU**  
ima suštovni sloves  
500 let obstoječa pivovarna

za Jugoslavijo ozir. večja mesta dežele solventne gostilne s poznanjem ravnanja s pivom ali firme za lastno porabo ali preprodajo. 13%ni Hackerbräu se toči v hotelu „UNION“ v Celju.  
Hackerbräu, delniška družba, München.

**Jakob Mikolić**  
krojač, trgovec in posestnik  
danes, 11. t. m. ob 8. uri jutraj po dolgotrajni mučni bolezni v 64. letu svoje starosti, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.  
Pogreb nepozabnega rajnika bo v četrtek, 13. januarja ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.  
Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.  
Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.  
Novo mesto-Maribor, dne 11. januarja 1921.  
Žalujoci rodbini: Mikolić-Zscharre.

**Zahvala.**  
Vsem, ki so mi stali na strani ob težki bolezni in smrti mojega nepozabnega sina, gospoda  
**Antona Poklukarja**  
vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njega zadnji poti, gg. pevcem društva Krakovo-Trnovo, ki so mu zapeli ob grobu in vsem, ki so mi izrazili sožalje, bodi izrečena tišotera hvala.  
Aleksandrina Poklukar.

**Velika zavarovalna družba išče knjigovodjo, strojepisko,**  
zmožno stenografije in uradnike, verzirane v zavarovalni stroki. Zanesljivi posredovalci in potovalni uradniki se vedno sprejemajo. Plače po dogovoru. — Ponudbe na naslov: Josip Perdan, Ljubljana, Krekov trg.